

КИЇВСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

ХАРКІВСЬКИЙ
ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КНТЕУ

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА

Company Accounting Policy

Ступінь вищої освіти	Магістр
Навчальний рік	2020/2021
З якого курсу викладається	1
В якому семестрі (-ах) викладається	1
Обсяг дисципліни (годин / ECTS)	180/6
Тижневе навантаження	4 години
Мова викладання	Українська
Статус дисципліни	Вибіркова

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Мельничук Марина Олексіївна
Науковий ступінь, вчене звання	Кандидат економічних наук
Кафедра	Економіки та обліку
Посада	Старший викладач кафедри економіки та обліку
Профіль викладача	Googl Sholar
Контактна інформація	mo.melnychuk@knote.edu.ua

Анотація

Дисципліна «Облікова політика підприємства» спрямована на дослідження концептуальних положень, формування наукового світогляду та систематизацію наявних теоретичних знань, практичних матеріалів про об'єкти та господарські операції підприємства в фінансовому обліку й звітності, їх систематизацію, а також узагальнення нормативно-розпорядчих документів з організації та методики формування облікової політики підприємства. Дисципліна орієнтує на побудову навичок ідентифікації облікової системи в інформаційному забезпеченні діяльності підприємства та визначення її структурних складових; вивчення методики, організації формування і ведення облікової політики підприємства з використанням прогресивних форм, міжнародних та національних стандартів обліку й звітності.

Мета дисципліни

Надання майбутнім фахівцям необхідних теоретичних основ, методичних рекомендацій і практичних навичок про сучасні підходи розробки, формування, оформлення та затвердження облікової політики підприємств з урахуванням вимог нормативно-правового регламентування, організаційно-технологічних особливостей діяльності підприємств, а також наслідків впливу обраної облікової політики на фінансову звітність підприємства.

У результаті вивчення дисципліни студент буде

знати:

- зміст нормативних документів, що регламентують правові засади формування облікової політики підприємства;
- теоретичні основи формування облікової політики;
- вимоги до розкриття облікової політики;
- галузеві особливості різних підприємств та ступінь їх впливу на формування облікової політики; принципи і фактори, що впливають на формування облікової політики підприємства;
- основні методичні та організаційні елементи облікової політики;
- зміст, недоліки та переваги альтернативних методів оцінки та обліку окремих видів активів, зобов'язань, доходів, витрат і фінансових результатів; умови та способи внесення змін в облікову політику підприємства.

вміти:

- вільно застосовувати набуті теоретичні знання для формування облікової політики підприємства;
- обирати елементи політики, здійснювати її формалізацію;
- використовувати облікову інформацію в процесі управління діяльністю підприємства;
- складати розпорядчий документ про облікову політику підприємств різних організаційно-правових форм господарювання;
- обґрунтовувати економічну доцільність та оптимальність обраного варіанту обліку і прогнозувати наслідки прийнятого рішення;
- оцінювати вплив обраної облікової політики на показники фінансової звітності підприємства та на його фінансовий стан.

Передумови вивчення дисципліни

Знання основ економіки та бухгалтерського обліку.

Програма дисципліни

Тема 1. Сутність облікової політики та її складові

Облікова політика як інструмент управління підприємством у ринкових умовах господарювання. Визначення та семантика поняття «облікова політика». Суб'єкти, об'єкти, інструменти та елементи облікової політики. Мета формування облікової політики підприємства. Рівні регулювання облікової політики. Принципи, методи та процедури бухгалтерського обліку в системі облікової політики. Підходи до формування облікової політики за П(С)БО та МСБО. Вплив професійного судження бухгалтера на формування облікової політики.

Тема 2. Порядок та етапи формування облікової політики підприємства

Чинники що впливають на формування облікової політики підприємства. Внесення змін до облікової політики. Облікові оцінки. Розкриття інформації про зміни в обліковій політиці. Розпорядчий документ про облікову політику. Структура та порядок складання. Імперативні та альтернативні норми діючого законодавства. Основні етапи формування облікової політики підприємства.

Тема 3. Організаційно-технічні аспекти формування облікової політики підприємства

Організація бухгалтерського обліку на підприємстві. Форма ведення бухгалтерського обліку. Форма організації обліку. Формування робочого плану рахунків. Терміни та порядок проведення інвентаризацій на підприємстві. Первинні документи. Графіки та схеми документообігу. Ведення обліку філіями, представництвами та іншими відокремленими підрозділами

Тема 4. Формування облікової політики стосовно необоротних активів

Склад необоротних активів. Формування облікової політики стосовно нематеріальних активів. Формування облікової політики стосовно основних засобів та інших необоротних активів. Особливості формування облікової політики для цілей оподаткування. Методи оцінки необоротних активів. Порівняльна характеристика різних методів нарахування амортизації. Строки корисного використання. Витрати на ремонти та інші види поліпшень. Інвестиційна та операційна нерухомість. Визнання та оцінка необоротних активів та груп вибуття, утримуваних для продажу. Особливості формування облікової політики для цілей оподаткування.

Тема 5. Формування облікової політики стосовно запасів та дебіторської заборгованості

Запаси. Класифікація запасів. Оцінка запасів на дату балансу. Порівняльна характеристика методів оцінки запасів при їх вибутті. Особливості обліку транспортно-заготівельних витрат. Незавершене виробництво. Методи оцінювання. Дебіторська заборгованість. Сумнівна та безнадійна заборгованість. Методи обчислення резерву сумнівних боргів. Особливості формування облікової політики для цілей оподаткування.

Тема 6. Формування облікової політики стосовно витрат та калькулювання собівартості продукції

Організація управлінського обліку на підприємстві. Витрати та їх класифікація. Прямі та непрямі витрати. Особливості розподілу постійних та змінних загальнопромислових витрат. База розподілу. Адміністративні, збутові та інші операційні витрати. Об'єкт витрат. Порівняльна характеристика методів обліку витрат. Собівартість продукції. Перелік та склад статей калькулювання продукції. Особливості формування облікової політики для цілей оподаткування. Центри обліку витрат, об'єкт калькулювання та калькуляційні одиниці.

Тема 7. Формування облікової політики стосовно доходів, резервів та забезпечень

Порядок та критерії визнання доходів підприємства. Особливості визначення доходу від надання послуг. Зобов'язання та порядок їх класифікації. Види забезпечень та порядок їх формування. Особливості формування облікової політики для цілей оподаткування.

Тема 8. Формування облікової політики стосовно інших об'єктів обліку

Формування облікової політики щодо операцій з власним капіталом. Акції. Поняття фінансових інструментів та їх класифікація. Переоцінка фінансових активів. Операції з пов'язаними сторонами. Принцип « витягнутої руки ». Розкриття інформації щодо операцій з пов'язаними сторонами. Суттєва інформація. Поріг суттєвості. Визначення кількісних критеріїв і якісних ознак суттєвої інформації. Особливості формування облікової політики для цілей оподаткування.

Тема 9. Облікова політика як інструмент фінансової звітності

Особливості складання балансу та звіту про рух грошових коштів. Розкриття інформації в примітках до фінансової звітності. Звітність за сегментами. виправлення помилок та внесення змін до фінансової звітності. Вплив елементів облікової політики на показники фінансової звітності підприємства.

Особливості та політики дисципліни

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття дисципліни. Студенти мають завчасно інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.

Під час практичних занять використовуються ситуації та реальна облікова ситуація вітчизняних підприємств. Усі практичні завдання максимально наближені до реальної діяльності вітчизняного бізнесу, й формування висновків з розрахунків, проведених в рамках виконання поставлених на практичних заняттях завдань, має враховувати сучасний стан економіки країни та регіону.

Форми та методи оцінювання

Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-баловою шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до діючого [Положення про оцінювання результатів навчання студентів](#).

Поточний контроль (60 балів): 1) опитування під час занять; 2) виконання практичних завдань; 3) поточне тестування на Порталі освітніх ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу Інституту (<https://edu.htei.kh.ua>).

Підсумковий семестровий контроль (40 балів): письмовий екзамен. Структура екзаменаційного білету: завдання на оцінювання теоретичних знань (комп'ютерне тестування); завдання на оцінювання практичних навичок та професійних вмінь (розрахунково-аналітичне завдання).

Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 36 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.

Рекомендовані джерела інформації

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>. – Станом на 27.11.2019. – Назва з екрана.
2. Облікова політика підприємства: навчальний посібник / Ю. А. Верига, В. А. Кулик, Ю. А. Ночовна, С. Ю. Іванюк. – Київ : Центр учбової літератури, 2017. – 312 с.
3. Облікова політика підприємства: навчально-методичний комплекс / Л. І. Галюк, В. К. Орлова, І. Б. Медвідь. – Івано-Франківськ : Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу, 2016. – 98 с.

4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>. – Станом на 27.11.2019. – Назва з екрана.

5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : Закон України № 996 від 16.07.1999 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. – Станом на 27.11.2019. – Назва з екрана.